

Soukromá základní škola a mateřská škola Viva Bambini, s. r. o.

B. Němcové 752/74, 370 01 České Budějovice

www.montessoricb.cz

Případová studie

Nevrstevnické učení a individualizace výuky

– přínos pro dosahování kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život na Soukromé ZŠ a MŠ Viva Bambini, s. r. o.

Inovativní prvky výuky v naší škole

Naše základní montessori škola je součástí Soukromé ZŠ a MŠ Viva Bambini s.r.o., B. Němcové 74, České Budějovice. Základní škola sídlí na náměstí Bratří Čapků 10, České Budějovice. Naše mateřská škola funguje od roku 2006, základní od 2010 a byla první školou s montessori programem, která vznikla v Českých Budějovicích. V září 2020 do ní chodí 61 dětí z 9 ročníků. Od samého začátku fungování naší školy stavíme naše pedagogické postupy na pedagogice, kterou vytvořila Marie Montessori před více než sto lety.

Školní vzdělávací program, na kterém naše škola stojí, propojuje požadavky RVP ZV s formami a tématy montessori pedagogiky. Vytvořili jsme v něm ucelený systém témat, která na sebe systematicky navazují, propojují práci dětí napříč ročníky. Základní filozofií tohoto programu je orientace na osobnost žáka – rozvíjení jeho vnitřní motivace k učení, vývojových možností a individuálních schopností a využití jeho zájmu o určitou oblast nebo téma ve školní práci. Východiskem je předpoklad, že žáci mají opravdový zájem a touhu poznat, naučit se a uplatnit nové poznatky. Filosofie této vzdělávací strategie je založena na principu svobody a možnosti volby se zodpovědností. Důležitou cílovou složkou je sebepoznání - poznání svých schopností a možností. Žák má poznat různé možnosti a způsoby učení a učit se volit pro sebe takové způsoby, které jsou pro něj účinné, spolehlivé a efektivní. Žák získává dovednost rozhodovat se podle svých reálných zájmů a možností, je veden k respektu a toleranci ke schopnostem, odlišnému výběru a práci ostatních.

Vyučování je založeno na základních principech pedagogického systému Marie Montessori. Podstatnou složku tvoří vlastní samostatná vzdělávací činnost žáka, vedena jeho zájmem, stimulována učitelem a připraveným prostředím ve školní třídě. Žáci nejsou jen pasivními příjemci informací, ale na učení se aktivně podílejí. Žáci

pracují ve třídách ve věkově smíšených skupinách – tři ročníky - tzv. “trojročí”, aby byla zajištěna spolupráce a vzájemné přirozené učení a pomoc mezi žáky. Práce ve věkově smíšených skupinách je jednou ze základních podmínek pro organizaci učení žáků ve třídách montessori.

V této případové studii se zaměříme zejména na tyto prvky montessori pedagogiky:

1. věkově smíšené skupiny
2. individualizace výuky a aktivní přístup žáka
3. projektová výuka
4. role pedagoga

1. Věkově smíšené skupiny

Věkově smíšené skupiny jsou důležitým principem montessori pedagogiky. Při jeho uplatňování se děti mnohem rychleji a přirozeněji učí od sebe navzájem a ve vzájemné spolupráci. Zpravidla se doporučují tři věkově smíšené úrovně, které odpovídají třem vývojovým stupňům. Z tohoto důvodu jsou děti v montessori školách a školách ve věkově smíšených skupinách dennodenně pohromadě. V takto věkově smíšené skupině tvoří zkušenější děti podstatnou část připraveného prostředí. Starší děti mohou kdykoliv pomoci méně zkušeným. Věkově smíšené skupiny vytvářejí velký prostor pro kooperaci. Děti se od sebe navzájem často učí raději než od dospělého, který ne vždy dokáže odhadnout míru srozumitelnosti a množství informací. Zároveň platí, že co umí dítě vysvětlit, tomu opravdu rozumí. Děti si díky věkové heterogenitě mohou zažít různé sociální role, což je vede k toleranci, trpělivosti, empatii a úctě k ostatním. Věkově smíšená skupina je tedy nej přirozenější prevencí šikany.

V naší praxi skutečně pozorujeme, jak starší žáci přirozeně učí mladší nebo nově příchozí pravidlům společenství, která společně vytváří a chápou jejich smysl. Budují tím i přirozenou hierarchii ve skupině, žáci mají možnost vyzkoušet si různé role (ti nejmladší se později dostanou do role nejstarších apod.). Malé děti přebírají vzorce chování od svých starších spolužáků, které budou používat i ony, až budou v roli starších.

Spolupráce napříč ročníky se upevňuje také společnými akcemi - přespaní ve škole, zahradní brigáda, vánoční jarmark, Cafe Babini, lyžařský kurz pro celou školu, škola v přírodě, společné akce s MŠ apod. Tyto akce mají velký potenciál, protože děti opět mají možnost vyzkoušet nové role v situacích, které nejsou primárně vzdělávací. Velká výhoda je, že do těchto akcí se zapojují děti napříč všemi ročníky. V relativně úzkém kolektivu naší školy mají tyto akce stále ještě rodinný charakter. Pořádání akcí začíná již debatou dětí o tom, jakým způsobem se dané trojročí do akce zapojí. Následuje tvorba pozvánek, při přípravě občerstvení si děti sestavují menu, vytvoří rozpočet, žádají o finance (půjčku na investice v případě jarmarku) a obhajují jejich výši a použití. Dále si děti rozdělují práci v kuchyni a na přípravách akce. Nutné je naplánovat také průběh a následný úklid, případné rozdělování a použití “vydělaných” peněz. Děti v těchto chvílích získávají celou řadu dovedností, od finanční gramotnosti, přes mapování poptávky, výrobu různých výrobků, řešení problémů, strategie zvládání stresu až po základy etikety. Do těchto akcí se musí zapojovat celý

pedagogický sbor, všichni musí přispívat během výuky i po jejím skončení. Tyto akce kladou velké nároky i na volný čas všech pedagogů. V úzkém kolektivu bývá zajišťování těchto akcí poměrně náročné.

Dalším důležitým prvkem, který se využívá nejen ve věkově heterogenních skupinách, jsou komunikační kruhy, zde mají žáci prostor ke sdílení zážitků, ale i starostí a problémů. Děti se tak lépe poznávají, v bezpečném prostředí se učí problémy řešit, poskytnout radu, vyjádřit názor, vcítit se do druhého. Zároveň se naučí rady a názory přijímat. Tyto kruhy mají významný vliv na vzájemné porozumění mezi dětmi, dále jsou místem, kde mohou děti svobodně vykomunikovat vše, co jim leží na srdci a následně jsou lépe soustředěné na výuku a v neposlední řadě jde o osvědčenou prevenci šikany. I tyto komunikační kruhy jsou velmi časově náročné a jejich formát přesahuje časovou dotaci, která je běžně přidělována na třídnické hodiny. Tyto kruhy dlouhodobě rozvíjejí komunikativní, sociální i personální kompetence žáků a i na poli časových dotací v RVP ZV by si tyto dovednosti podle nás zasloužily větší podporu.

Pro práci s věkově smíšenými skupinami jsme speciálně upravili naše vzdělávací plány pro výuku v jednotlivých trojročích. Tematické plány jsou připravené pro studijní skupinu v rámci trojročí jako celku, pokrývají tedy výstupy ze všech tří let. S učivem se žáci v rámci svého trojročí setkávají opakovaně. Starší děti si opakovaním s mladšími mohou upevnit učivo. Mladší děti mohou čerpat vědomosti a zkušenosti starších. Díky věkové heterogenitě si děti lépe uvědomují přirozené rozdíly mezi sebou navzájem, ve skupině tolik nedochází k soutěživosti nebo šikaně - skupina se navzájem respektuje a pomáhá si. Zároveň různě staří sourozenci mohou chodit společně do jedné třídy a navzájem si být oporou.

Také ve školní družině zachováváme věkovou různorodost. V naší škole do ní dochází společně děti od 1. do 5. ročníku. Kromě výše uvedených výhod se zde lépe poznají děti napříč trojročími. Tyto vazby jim následně usnadňují přechod z 1. do 2. trojročí. Zároveň je družina místem, kde se starší děti mohou opět setkávat se svými dřívějšími spolužáky.

Naše škola rostla postupně, každý školní rok přibyl jeden nový ročník. Díky tomu postupně vznikala věkově smíšená studijní skupina 1. trojročí, kde se společně vzdělávají děti 1. - 3. ročníku. V tomto období děti velmi intenzivně pracují na pomůckách, které speciálně pro tuto věkovou skupinu vytvořila Marie Montessori. Naše škola je vybavena originálními montessori pomůckami, které jsou dětem volně přístupné, a na kterých denně pracují. Tyto pomůcky pomáhají podpořit představivost, pochopit vztahy mezi čísly, pomáhají při nácviku čtení a psaní i vstřebávání zákonitostí mateřského jazyka. V prvním trojročí tedy děti pracují podle hesla: *“Ruka je nástroj ducha.”* Práce s těmito pomůckami má svá specifika a jsou zde přesně stanovené postupy, které je nutné dodržet, aby výuka byla skutečně efektivní a přinášela výsledky. Tuto skupinu dětí vyučuje třídní učitel a asistentka pedagoga. Oba prošli diplomovým kurzem montessori pedagogiky, bez kterého by práce v této věkové skupině vůbec nebyla možná. Okolní svět děti poznávají prostřednictvím předmětu “kosmická výchova.” Již v tomto období děti pracují projektovým způsobem, kdy se na výsledku jejich práce projevují znalosti a dovednosti z mnoha oborů. Z hlediska organizace jsme neměli v této skupině žádné komplikace, protože první tři ročníky odpovídají 1. období 1. stupně ZŠ. Tuto studijní skupinu bylo možné vytvořit v naprostém souladu s RVP ZV a požadavky montessori pedagogiky.

V průběhu let se začala formovat také studijní skupina druhého trojročí. Smyslem práce ve druhém trojročí je postupné získávání samostatnosti a zodpovědnosti. Děti se učí plánovat svojí práci, učí se zodpovídat za svůj studijní postup. K tomu mu pomáhá index, který slouží jako průvodce jeho studiem. Pozornost je zaměřena na opakování a prohlubování již získaných poznatků. Učení se postupně přesouvá od pomůcek k abstraktnějším postupům práce. V tomto trojročí děti častěji pracují ve skupinách, učí se tak četným sociálním dovednostem. Nové úrovně nabývá také kosmická výchova, kde děti prohlubují své poznatky, provádějí náročnější pokusy a pozorování, nové poznatky se učí třídit a dále zařazovat do souvislostí. V této věkové skupině působí kmenová učitelka, která opět absolvuje kurz montessori pedagogiky, který je i pro práci v tomto trojročí nezbytný. Celý učební plán je sestaven ve snaze o co nejmenší rozrůznění časových dotací pro jednotlivé předměty v jednotlivých ročnících, respektive naprostou shodu ve 4. až 5. ročníku s možností úzké spolupráce s ročníkem 6. Dle koncepce Marie Montessori mají být dvanáctiletí žáci 6. ročníku vzdělávání společně s žáky 4. a 5. ročníku. Tento princip naplňujeme prostřednictvím společného projektově orientovaného vyučování, kdy témata probíraná v kosmické výchově pro 6. ročník jsou synchronizovaná s tématy probíranými ve 4. a 5. ročníku. Časově tematické rozvržení obsahu předmětu kosmická výchova pro 4. a 5. ročník je rozděleno do osmi tematických celků. Tyto celky jsou rozvržené do dvouletého cyklu tak, aby umožňovaly propojení a návaznost s lekcemi, které k této všeobecné vzdělávací tematice navrhla M. Montessori. Každý z těchto tematických celků je pojatý v co nejširších souvislostech, jednotlivé aktivity mají různé úrovně náročnosti. Povinné výstupy RVP ZV pro 2. období 1. stupně jsou rozvrženy tak, aby jich každý žák dosáhl nejpozději v 5. ročníku. V tomto trojročí dochází k úzké spolupráci mezi 1. a 2. stupněm nejen mezi žáky, ale také mezi pedagogy. V průběhu týdne jsou zde realizovány 3 bloky tandemové výuky, kterou vedou společně s kmenovým učitelem druhostupňoví pedagogové, kteří učí převážně na třetím trojročí. Jeden blok je věnován českému jazyku, jeden matematice a jeden kosmické výchově. Příprava takovéto lekce je velmi časově náročná a klade na pedagogy nové požadavky, naše škola v ní ale vidí velký smysl, protože díky tomu je zaručen plynulý přechod mezi 1. a 2. stupněm i mezi 2. a 3. trojročím. Tento stav umožňuje celé skupině kontakt pedagogy obou stupňů, a děti tak mohou těžit z takto nastavené výuky to, co v daný okamžik v daném oboru potřebují. Učitelé druhého stupně postupně navazují kontakt s dětmi již od 4. ročníku v situaci, která je pro ně bezpečná. Zároveň mají dobrý přehled o tom, jakým způsobem se vzdělávaly do doby, než přešly do jejich výuky.

Práce ve třetím trojročí je již zcela postavena na samostatném přístupu ke vzdělávání. Podle programu Marie Montessori by dospívající měli mít možnost velkých praxí tak, aby se učili základy řemesel. V tomto období je velice důležité, aby děti viděly praktický dopad své činnosti, je to období, kdy "chtějí měnit svět". Dostatečný rozsah praktických činností je velice náročné skloubit s požadavky RVP ZV, a také s požadavky jednotných přijímacích zkoušek. Na naší škole v tomto období klademe důraz na postupné profilování dítěte ve vybrané oblasti. Děti si často samy volí téma i způsob zpracování své práce, pracují na svých střednědobých projektech, které by měly být prakticky využitelné. Snažíme se o co největší počet praktických ukázek ve výuce, ale ani materiální zázemí naší školy nám neumožňuje zavést prakticky orientovanou výuku v takovém rozsahu, jaký bychom si představovali. Důraz klademe také na kariérové poradenství a intenzivní individuální pohovory s touto tematikou. 9. ročník je pojatý jako příprava na přijímací zkoušky a následný přechod na střední školu či odborné učiliště. I zde jsme upravili studijní plány tak, aby výuka

probíhala synchronizovaně a děti i v tomto věku mohly těžit z výhod věkově smíšených skupin. Jednotlivé tematické celky jsme propojili s tématy kariérového poradenství, tyto celky do velké míry kopírují i aktuální témata ve druhém trojročí. To do značné míry otevírá cestu k intenzivnější spolupráci napříč mnoha ročníky. Přesto neprobíhá výuka v této věkové kategorii zcela podle našich představ. Pokud by nás nelimitoval RVP ZV a jednotné přijímací zkoušky, mohli bychom se daleko více zaměřit na projektovou výuku, která má u těchto dětí velký ohlas, má pro ně velký smysl a cíl jejich snažení je s nimi přímo spjatý. Třetí trojročí na naší škole funguje čtvrtým rokem a jeho podoba se stále upravuje.

Individualizace výuky a aktivní přístup žáka

Individualizace výuky je dalším ze základních výchovných prostředků montessori pedagogiky. Dítě se samo svobodně rozhoduje, co bude dělat, s kým bude pracovat a jak dlouho bude pracovat. Marie Montessori svobodu volby dále upřesňuje: *„Když hovoříme o svobodě malého dítěte, neznamena to, že chceme tolerovat nebo snad podporovat neukázněné chování a bezúčelnou činnost, jaké se děti věnují, pokud je ponecháme samy sobě. Svobodou máme na mysli to, že jeho život osvobozujeme od překážek, které brání jeho normálnímu vývoji.“* To tedy znamená, že dítě si může svobodně zvolit úkol, který ho přitahuje, ale zároveň si nějakou činnost zvolit musí. Systém strukturovaných malých kroků umožňuje dítěti dojít samostatně k cíli s možností volby předmětu i způsobu práce. Základním předpokladem pro takový systém práce je soubor předem připraveného materiálu. Pro průběh samostatně zvolené práce platí, že se žák smí volně pohybovat v prostoru, kontaktovat spolužáky, pomoci jim, nebo si nechat pomoci od nich za předpokladu, že práce jiných žáků nebude rušena. Hodnocení pracovního úspěchu poskytuje buď samotný pracovní prostředek (kontrola chyb) nebo tuto funkci přebírá spolužák či učitel. Dítě se učí ve „volné práci“ sebeorganizaci. Každé dítě může ve svém individuálním pracovním tempu a učebním rytmu postupovat vpřed. Díky tomu není přetěžováno nebo brzděno tempem práce, které by určoval učitel. Učitel naopak dostane prostor pro intenzivnější práci s žáky, kteří jeho pomoc momentálně potřebují.

Už od počátku své školní i předškolní docházky jsou děti vedeny k samostatnému výběru práce podle své vlastní potřeby. Směřujeme k jejich dovednosti samostatně si zorganizovat práci a čas. Samostatně organizovaná práce se postupně stává většinou částí školní výuky běžného dne. Žáci si v tuto dobu volí činnost, způsob práce i čas nad ní strávený.

Žáci k výběru činností využívají nabídku prezentací od pedagogů, možnost konzultací s pedagogy, a přehled učiva a povinných úkolů v indexech. Každý žák má vlastní index, ve kterém je uveden přehled učiva pro dané trojročí a zároveň přehled o požadované minimální práci z jednotlivých oblastí. Index slouží jako studijní plán žáka, žáci si průběžně zapisují absolvované prezentace, splnění povinné i volitelné úkoly. Součástí je i plánovací kalendář, kam si zapisují termíny k dokončení práce. Díky indexu má každý žák přehled, která témata ho čekají, k čemu se je potřeba vrátit a kolik práce musí splnit v jednotlivých pololetích. Každé trojročí má index, který je vytvořen přesně jemu na míru. Indexy si jako škola tvoříme sami. Vkládáme do nich přehledy předpokládaných prezentací, které přesně kopírují náš školní vzdělávací program, v rámci předmětových komisí diskutujeme objem a zaměření povinné i volitelné práce v jednotlivých předmětech, dále navrhujeme doporučený minimální

počet procvičování podle obtížnosti jednotlivých kapitol, indexy si sami graficky zpracovávají pedagogové, sami ho tiskneme a vážeme. Index před začátkem každého školního roku inovujeme podle toho, jak se mění naše potřeby a jak se posouvá naše formulování studijních cílů. Děti si každý roky vytvářejí design své vlastní titulní stránky, díky které získává index pro ně skutečně osobní charakter. Tímto nástrojem podporujeme osobní zodpovědnost a samostatnost. Záznamy v indexu jsou reálným obrazem studijního postupu každého žáka v naší škole.

Nedílnou součástí dne je také čas na sebehodnocení, kdy děti reflektují uplynulý den, shrnují dosažené výsledky a také pocity. Po prezentaci své práce před spolužáky děti dostávají od ostatních zpětnou vazbu formou doporučení a ocenění. Když žáci zvládnou sebehodnocení, dokážou vnímat svůj vlastní postup ve vzdělání a zažívají pocit úspěchu s ohledem na individuální byť i malé pokroky (například i u dětí s IVP).

Projektová výuka

Na naší škole několikrát do roka pořádáme projektový den. Téma projektového dne je často vázáno na nějaký významný den nebo událost. Uspořádali jsme např. projektový den založení Československa, antikoncepce, starověkého Řecka, handicapovaných, dny států světa, den finanční gramotnosti, ...

V těchto dnech se zpravidla připraví různá stanoviště, na kterých plní děti úkoly, které jsou směřovány na rozvoj různých kompetencí a gramotností. Děti plní úkoly jak jednotlivě, tak ve skupinách. Opět se jedná o velké školní akce, do kterých se zapojují děti i pedagogové napříč všemi ročníky. I při těchto příležitostech pozorujeme velký přínos zejména v oblasti posilování kolektivu a budování pozitivního klimatu ve škole. Příprava těchto projektových dnů se také pohybuje v řádu týdnů.

Zejména na druhém stupni se děti zabývají střednědobými projekty, kdy si na zvolené téma zpracovávají různé mini encyklopedie, herbáře, postery, turistické průvodce, katalogy cestovních kanceláří, výukové pomůcky, hry pro mladší spolužáky i vrstevníky, apod. Při zpracovávání těchto střednědobých projektů děti zúčastní znalosti a dovednosti získané v různých oborech. Zpravidla zpracovávají jeden projekt tohoto rozsahu za pololetí. V tomto školním roce jsme pro třetí trojročí plánovali vyčlenit měsíc leden a červen pouze na práci na těchto projektech, bohužel vlivem současné epidemiologické situace a následným zdržením v postupu výuky jsme byly nuceny projekt na leden 2021 zrušit. Práci na něm jsme ponechali pouze v 9. ročníku u dětí, které ho mohou využít při přijímacím pohovoru na střední školu.

V nejmenším rozsahu se děti mohou setkat s projektovým způsobem práce při zpracovávání tzv. "volitelných výstupů". Zde si děti také často volí své téma a zpracovávají ho svým vlastním způsobem. Žáci vytvářejí výukové pomůcky, výukové plakáty, výuková videa, ... Tento způsob práce se také využívá při návštěvě různých edukativních lekcí pořádaných např. Domem umění a centrem Cassiopeia, které často navštěvujeme.

Tvorbou a prezentací projektu se děti učí vyjadřovat své myšlenky a nápady před publikem. Ostatními spolužáky jsou hodnoceny a samy na toto hodnocení mohou reagovat, popřípadě oponovat jejich názoru a vysvětlit své záměry. Díky projektové tvorbě mají žáci větší motivovanost k učení - z probíraného tématu si mohou vybrat to, co je zrovna zajímavé, a toto téma zpracovat. Projektová výuka umožňuje dětem zpracovat dané téma dle vlastního uvážení, pomůže jim naučit se vyhledávat

informace k danému tématu a kriticky rozeznávat pravdivé a nepravdivé. Tvorbou projektu se u žáků rozvíjí kritické myšlení.

Těmito aktivitami se u dětí rozvíjí také kreativní myšlení, děti vedeme k možnosti uměleckého a inovativního zpracování tématu. Zapojení projektové výuky do způsobu vzdělávání dětem umožňuje koncentraci pozornosti na téma, které si děti volí podle svých individuálních potřeb a zájmů. Vedeme děti k tomu, aby výsledné zpracování bylo orientováno na praktické využití v reálném světě. Díky těmto aktivitám se děti mohou učit využívat multioborové propojení různých činností.

Tyto dovednosti jsou skvělým předpokladem k zvládnutí osobního i profesního života v budoucnu.

Role pedagoga

Podle Marie Montessori je i dospělý člověk součástí připraveného prostředí. Velkou pozornost věnuje vztahu mezi dítětem a dospělým, který považuje, za velmi důležitý pro budoucí vývoj dětské osobnosti. Láska a pozornost k dítěti jsou základními předpoklady pro jeho rozvoj. Dospělý dále potřebuje dostatek trpělivosti, musí umět čekat a neustále důvěřovat v dětské tvořivé síly, které dítě rozvíjejí. Annette Onkenová, která se v Německu desítky let věnuje této pedagogice, charakterizovala pozici dospělého takto: *„Dospělý se má chovat jako pomocník na cestě dítěte krok za krokem k samostatnosti a nezávislosti. Dospělý by měl být poradcem dítěte, který práci a činnosti dítěte pozoruje, ctí a učí se porozumět zákonitostem dětského vývoje.“*

Na pedagogy jsou kromě požadavků z oblasti pedagogiky a psychologie kladeny také požadavky odborných znalostí z dalších oborů. Zejména pokud se učitel dostane na pole kosmické výchovy, neobejde se bez širokého všeobecného rozhledu, schopnosti vidět problémy ve větších celcích. To je v souladu se současnými pedagogickými trendy, kdy se mluví o tématech v globálních souvislostech. Marie Montessori popisuje vysoké nároky na pedagogy takto: *„Učitel musí připravit obrovské množství vědomostí, aby utišil duševní hlad dítěte, a není přitom, jako tradiční učitelé, omezen učebním plánem, který jim předepisuje objem zprostředkované látky za určitou dobu, který v žádném případě nesmí překročit. Je bezpochyby obtížnější vyhovět potřebám dítěte. Učitel už se nemůže schovávat za učební plán a rozvrh hodin. Musí dosáhnout určité úrovně znalosti každého předmětu, a i přesto pronikne pouze vnější skořápkou problému.“*

Již v MŠ pedagog sleduje vývoj osobnosti dítěte, kladné stránky osobnosti jsou podporovány a rozvíjeny. Pedagog děti vede k individuálním i skupinovým činnostem, při kterých mohou zažít různé role, učit se vyjádřit své pocity, názory, přání. Děti se učí komunikovat s učitelem, kamarádem. Děti se učí i naslouchat druhým, pomoci, všimnout si, umět říci si o pomoc. Jde o všestranný rozvoj, aby se dítě přirozeně učilo hravou formou a získalo dovednosti a schopnosti, které mu pak budou k užítku v dalším vzdělávacím stupni základní školy, a věříme, že i v budoucnu ve své profesi. Jak napsal R. Fulghum: *“Vše, co jsem v životě potřeboval znát, jsem se naučil již v mateřské škole”*. V předškolním věku opravdu dochází k největším nahrávkám principů chování, které pak dítě dále jen cizeluje a s tohoto si jsou učitelé v MŠ Viva Bambini velmi vědomi.

Úkolem pedagoga je připravovat podnětné prostředí s dostatkem didaktického materiálu, podněcovat dítě k práci, vytyčit mu pro jeho činnost hranice. Pedagog je jako studnice různých nápadů, jak zpracovat jedno téma, aby si každý žák našel něco, co ho zaujme. Pedagog ukazuje směr vzdělání a kontroluje dodržování společenských norem, pravidel slušného chování a třídním kolektivem stanovených pravidel. Žákům podává doporučení pro zlepšení vlastních výsledků. Pedagog motivuje děti, snaží se je zaujmout pro nová témata, která uvádí v krátkých prezentacích, na něž pak navazují další možné formy práce dětmi volitelné. Zároveň dětem průběžně poskytuje konstruktivní zpětnou vazbu práce v hodině.

Pedagogové, kteří na naší škole působí, absolvují kromě klasického univerzitního vzdělání na pedagogických fakultách i časově a finančně náročné kurzy montessori pedagogiky. Dále nejrůznější kurzy, které se věnují moderním výukovým trendům. Jezdí na náslechy do jiných škol, rozšiřují si další pedagogické vzdělání. Na naší škole vyučujeme integrované předměty, kde výuku zajišťuje více pedagogů, v případě předmětu zázračná příroda se jedná až o 5 lidí. Aby mohla tato spolupráce fungovat, byli jsme nuceni opakovaně přepracovávat náš školní vzdělávací program, synchronizovat naše tematické plány, vydiskutovat priority výuky jako celku i priority jednotlivých lekcí. Společně se scházíme při psaní slovního hodnocení. Na integrované předměty a kariérové poradenství máme tematicky navázanou i výuku jazyků. V rámci pedagogického sboru neustále diskutujeme a koordinujeme svůj postup. Na škole našeho typu nemůže být žádný pedagog ostrov sám pro sebe. Přes všechny obtíže věříme, že v momentě, kdy děti pozorují naší spolupráci, čerpají inspiraci pro svůj budoucí život.

Inovativní vzdělávání je nekonečný proces. Vždy je na čem pracovat a co zlepšovat. Se žákem se zároveň neustále učí i učitel, jinak by jím nemohl být.

Fotopříloha:

Muzeum

Ukázky edukativních lekcí v Domě umění, v centru Cassiopeia a v Jihočeském muzeu.

Nabídka programů pro školy je bohatá. Vybíráme nejčastěji takový, který se nám hodí do témat výuky. Děti následně zpracovávají získané informace formou knížky, pracovního listu, plakátu ap.

Dům umění

V Domě umění se setkávají děti s různou formou výtvarného umění. Součástí každé návštěvy je teoretická část – nejčastěji výstava s výkladem a část praktická. Děti si vyzkouší různé výtvarné techniky. Vznikají zde krásná a zajímavá díla.

Rádi využíváme nabídku vědeckých programů pro žáky od Jihočeské univerzity. Z dětí se zde stávají nadšení mladí badatelé.

Daří se nám s univerzitou spolupracovat i užší formou. Vysokoškolští pedagogové nám pomáhají s výukou kosmické výchovy v oblasti přírodovědy. Navíc u nás vedou zájmový kroužek Věda nás baví.

Práce na pomůckách

Matematika

Úžasně promyšlené pomůcky od M. Montessori provází vzdělávání našich dětí a žáků od počátku. V mateřské škole převládá praktický život a předškoláci na pomůckách zvládají počáteční čtení, psaní a počítání. V 1. trojročí práce na pomůckách zabírá většinu dne. Ve 2. trojročí je žáci využívají k pochopení, „osahání“ učiva. K následnému procvičování si potom děti volí různé formy práce – pomůcku, pracovní list, sešit, výukový program na počítači apod. Pro 3. trojročí již není tak bohatá nabídka montessori pomůcek. Žáci pracují s připravenými materiály od pedagogů, s encyklopediemi, atlasy, výukovými programy...

Čtení

Velké dělení

Práce s pomůckou

Děti často volí spolupráci.

Pomůcky obsahují řešení – kontrolu. Žáci si svou práci kontrolují sami.

Index

V indexu je přehled učiva a úkolů na každé pololetí. Barevně jsou rozlišeny prezentace a povinné množství práce k procvičení učiva. Žáci a jejich rodiče tak mají stále přehled o tom, na čem pracují, co je čeká, jak plní úkoly.

ČESKÝ JAZYK			
VÝCHOVOTNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO 8. ROČNÍK			
Název	Prostředek	Metoda	Stupeň
Průřezová témata			
Čtenářská gramotnost	1.10.	6.10.	
Pracovní gramotnost	6.10.		
Matematická gramotnost	1.10.	6.10.	
Informační gramotnost	6.10.	7.10.	
Občanská gramotnost	6.10.	23.10.	
Předmětové učivo			
Gramatika	7.10.	7.10.	26.10.
Čtení	11.10.	26.10.	
Čtenářská gramotnost	7.10.	26.10.	25.10.
Pracovní učivo			
Pracovní gramotnost	7.10.	7.10.	4.11.
Matematická gramotnost	6.11.	6.11.	5.11.
Informační gramotnost	26.11.	26.11.	
Občanská gramotnost	7.12.	1.12.	
Pracovní gramotnost	26.11.		

LITERATURA A SLOH			
1. POLOLETÍ			
LITERARNÍ TEXT MĚSÍCE			
Měsíc	Název	Autor	Kontrola
ZÁŘÍ	Se slavníkem u vody	Václav Fisher	ok
ŘÍJEN 16.9	Bojky	Josef Karda	ok
LISTOPAD 30.9	Devatera pohádek	Karel Čapek	ok
PROSINEC 7.10	Česko vánoce	Josef Karda	ok
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			
DĚLENÍ MĚSÍCE			

Montessori příběhy

Vyprávění MS příběhů se opakuje každý rok. Na ně jsou pak navázány další výukové lekce, které příběh rozvíjejí a jsou různé pro každé trojročí. Také následná práce žáků je individuální, uzpůsobená vědomostem dětí.

Družina

Čas v družině se snažíme vyplňovat různými aktivitami. Děti jsou každý den venku, překazí to pouze velmi nevlídné počasí. Ale ani v takový den se v družině nenudí.

Na ty, kteří do družiny nechodí,
občas ráno čeká milé překvapení.
Ozdobený vánoční stromeček
k nim určitě patřil.

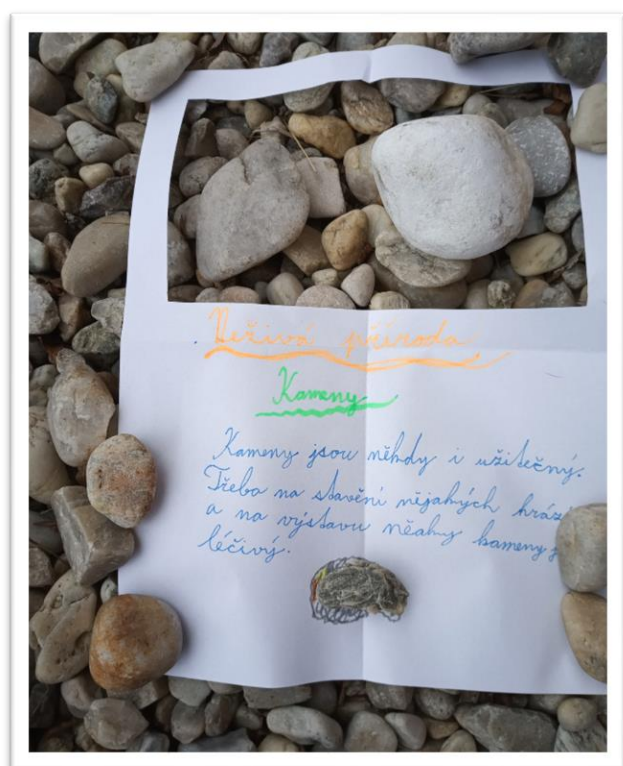

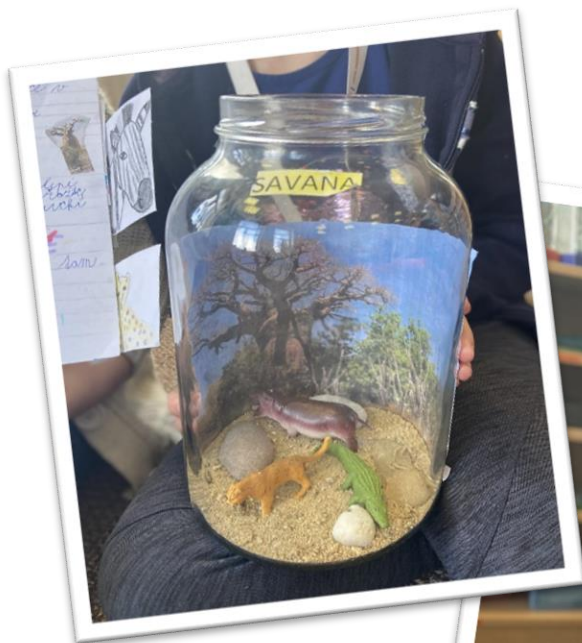
Projekty našich žáků

Projekty nejčastěji navazují na výuku. Jindy si žáci téma volí sami a představují spolužákům např. své koníčky nebo domácí mazlíčky. Při zpracování tématu dáváme volný prostor fantazii dětí. Vznikají tak různorodá, velmi nápaditá díla.

Závěrečné projekty žáků 9. ročníku

Žáci devátého ročníku vytvářeli půlroční projekt na téma Můj region. Děti si vybraly region světa, zpracovaly jeho mapu v měřítku, součástí byla i legenda. Další částí projektu byla výuková miniencyklopedie, která obsahovala zeměpisné, přírodopisné i demografické údaje o daném regionu. Miniencyklopedie obsahovala i popsání místního problému s globálním přesahem a návrhy na zlepšení stavu. Miniencyklopedie dosahovaly až 30 stran. Jedna dívka zpracovala projekt v anglickém jazyce.

Prezentace

Prezentace kosmické výchovy bývají společné pro celé trojročí. Následná práce, která z prezentace vyplývá, má různou obtížnost.

Prezentace z matematiky a jazyků bývají určeny pro skupiny žáků. Ostatní děti se mohou přidat podle zájmu nebo potřeby.

2. trojročí

1. trojročí

3. trojročí

Společné akce

První školní den je v naší škole velká událost. Pan učitel má vždy pro prvňáčky a jejich rodiče i spolužáky připravený program, který odbourá obavy z neznámého.

Vánoční jarmark

Na jarmark se připravujeme vždy dlouho dopředu. Vyrábění, pečení, zdobení ... Je toho hodně. Součástí příprav bývá každoročně i společné celodenní vyrábění s rodiči. Starší děti se starají o občerstvení – vše dopředu propočítají, nakoupí, připraví a na jarmarku potom prodávají. Děti od školky až po ty nejstarší na jarmarku prodávají své výrobky. Výtěžek tradičně věnujeme českobudějovickému centru Arpida.

Škoda, že letos jsme o jarmark v této podobě přišli.

Bruslení

Tmelení kolektivu

- hry a tanečky

Čarodějnice -

další důvod sejít se 😊
s dětmi ze školky, s rodiči,
...

Úprava zahrady – společná akce s rodiči, během níž se naše zahrada zaplnila herními prvky. Rodiče přišli s nápady i ochotou pomoci.

Činnost v mateřské škole

Počáteční počítání –
červeno-modré tyče

Písmenková komoda

Seznámení s geometrickými tvary
a montessori schody.

Praktický život

Naši první absolventi – červen 2020

Už máme své první absolventy. Jsme na ně patřičně hrdí. Všichni se dostali na vybrané střední školy a my budeme nadále sledovat, jak se jim daří.

Někteří z absolventů prošli školkou a školou od prvního dne, jiní se postupně připojili. Po půl roce od jejich odchodu ze školy od nich slyšíme, že jsou na středních školách úspěšní, a na naši školu rádi vzpomínají. To je pro všechny pedagogy Viva Bambini velkou osobní motivací a odměnou.